

Krajská vědecká knihovna v Liberci, příspěvková organizace  
Wissenschaftliche Bibliothek in Liberec  
Research Library in Liberec  
Rumjancevova 1362/1, CZ 460 53 Liberec  
telefon: +420 482 412 111, telefax: +420 482 412 122  
library@kvkli.cz

Bibliothek Liberec

Stanu se menším a ještě menším, až budu nejmenším na celém světě. *Die Welt ist alles, was der Fall ist.*  
*Nothing to be done.* Sem, knihomilče, knihu zvláštní žádáš-li mít! Vede vrcholku krkonošských alpských objevů a se v Čechách po odpadnutí uďá první luhá země i na temeni Ještěda.  
Blázniviny se rozšívají nazdarbůh. *Knihovna Liberec*  
Es war spät abends, als K. ankam. *Library Liberec*  
»Kde jsem se to zase ocitl?« divil se Krték, když vyšplhal na svůj krtinec uprostřed dětského hřiště a zvědavě se rozhlížel.  
*Být básníkem, to není jenom tak.* Mnozí odivilci, když se ocitli na počátku velkého měsíce června, usedají do stínu platanů a jejich urputné vzezření se stává mírným.  
Byl pozdní večer – první máj, večerní máj – byl lásky čas. *Sivam śantamidjam varam lokapalam parabrahma lingam bhaddhe pandurangam.*  
Dalle finestre di questa casa si vede il nulla. *Oh, moje Manon!*  
Slunko bylo u samého západu a svatojánská broučci vstávali. *From fairest creatures we desire increase, that thereby beauty's rose might never die.*  
Odpusť, kdo hvězdám nevěříš. [www.kvkli.cz](http://www.kvkli.cz)

## Zpráva o výkonu regionálních funkcí knihoven v Libereckém kraji za rok 2021



březen  
2022

# Obsah

|                                                                                                  |           |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>1. Základní cíle regionálních funkcí v rámci Libereckého kraje a jejich zajištění.....</b>    | <b>2</b>  |
| 1.1 Síť veřejných knihoven v Libereckém kraji .....                                              | 2         |
| 1.2 Personální zajištění výkonu regionálních funkcí v Libereckém kraji .....                     | 3         |
| <b>2. Plnění základních úkolů a standardů regionálních funkcí v rámci Libereckého kraje.....</b> | <b>4</b>  |
| 2.1 Poradenská a konzultační činnost, metodické návštěvy .....                                   | 6         |
| 2.2 Statistika a hodnocení činnosti knihoven .....                                               | 6         |
| 2.3 Vzdělávání knihovníků, porady.....                                                           | 6         |
| 2.4 Tvorba výměnných knihovních fondů, jejich cirkulace a distribuce.....                        | 8         |
| 2.4.1 Zajišťování dopravy spojené s výkonem regionálních funkcí.....                             | 9         |
| 2.5 Pomoc při revizi a aktualizaci knihovních fondů .....                                        | 9         |
| 2.6 Nákup a zpracování knihovních fondů pořízených z prostředků provozovatele knihovny.....      | 9         |
| 2.7 Podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit .....                                 | 10        |
| 2.8 Servis automatizovaných knihovních systémů.....                                              | 11        |
| 2.9 Další služby zajišťované pověřenými knihovnami .....                                         | 11        |
| <b>3. Finanční zajištění regionálních funkcí knihoven v Libereckém kraji .....</b>               | <b>12</b> |
| <b>Příloha: Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí v roce 2021 .....</b>                   | <b>14</b> |

## 1. Základní cíle regionálních funkcí v rámci Libereckého kraje a jejich zajištění

Krajská vědecká knihovna v Liberci v souladu se **Zákonem č. 257/2001 Sb. o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb** plní a koordinuje plnění regionálních funkcí v Libereckém kraji.

Náplň činnosti na krajské i okresní úrovni vychází z **Metodického pokynu Ministerstva kultury ČR k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky**.

Základním dokumentem na krajské úrovni je poté **Koncepce zajištění výkonu regionálních funkcí v knihovnách Libereckého kraje 2021-2027**.

### 1.1 Sít' veřejných knihoven v Libereckém kraji

Na výkonu regionálních funkcí v Libereckém kraji se kromě Krajské vědecké knihovny v Liberci podílí ještě tři pověřené knihovny, a to Městská knihovna v České Lípě, Městská knihovna v Jablonci nad Nisou a Městská knihovna v Semilech.

#### Sít' knihoven a obsluhované knihovny v roce 2021:

| Region                    | Pověřené knihovny |           | Profesionální knihovny |          | Neprofesionální knihovny |           | Z toho obsluhované knihovny |
|---------------------------|-------------------|-----------|------------------------|----------|--------------------------|-----------|-----------------------------|
|                           | Knihovny          | Pobočky   | Knihovny               | Pobočky  | Knihovny                 | Pobočky   | Knihovny i pobočky          |
| <b>Česká Lípa</b>         | 1                 | 4         | 7                      | 2        | 34                       | 1         | 46                          |
| <b>Jablonec nad Nisou</b> | 1                 | 4         | 7                      | 1        | 26                       | 2         | 35                          |
| <b>Liberec</b>            | 1                 | 6         | 10                     |          | 46                       | 6         | 62                          |
| <b>Semily</b>             | 1                 | 1         | 8                      | 4        | 56                       | 2         | 68                          |
| <b>Celkem</b>             | <b>4</b>          | <b>15</b> | <b>32</b>              | <b>7</b> | <b>162</b>               | <b>11</b> | <b>211</b>                  |

Počet obsluhovaných knihoven se oproti roku 2020 snížil o 1 knihovnu – přestala být obsluhována knihovna v Kořenově na Jablonecku. Kromě veřejných nabízí v Libereckém kraji své služby veřejnosti i 17 registrovaných knihoven se speciálními fondy. Do počtu obsluhovaných knihoven nejsou započítávány, pověřené knihovny s nimi nemají uzavřené smlouvy o poskytování služeb, metodickou pomoc na vyžádání však neodmítnou.

V okrese Česká Lípa došlo v průběhu roku 2021 vedle personálních změn i k drobnějším změnám prostorovým. V Lindavě, pobočce Městské knihovny Cvikov, došlo k přesunu knihovny do jiných prostor. V Místní knihovně Dubá se pokračovalo i v roce 2021 v obnově vybavení - po nákupu nábytku do dětského oddělení došlo i k výměně nábytku v oddělení pro dospělé. K významným aktualizacím fondu pak došlo v knihovnách v Kravařích a v Polevsku. V Polevsku byl navíc vložen fond knihovny do AKS Tritius REKS a knihovna se mohla připojit do regionálního knihovního systému.

V okrese Jablonec nad Nisou nedošlo v roce 2021 k výraznějším prostorovým změnám v knihovnách, přinesl ale několik personálních změn, například v knihovnách v Železném Brodě a Loužnici. Obecní knihovna v Loužnici díky aktivitě nové knihovnice také uspěla s žádostí o dotaci v programu VISK 3 a v roce 2022 dojde k migraci na AKS Tritius.

Ani v roce 2021 pokračující pandemie nijak neomezila záměry zřizovatelů v oblasti úprav a rekonstrukcí knihoven na Liberecku. K větším rekonstrukcím došlo v knihovně Lázně Libverda, Heřmanice a Všelibice, drobnější změny proběhly v Chrastavě a Českém Dubu. V Městské knihovně v Hejnicích se knihovna přestěhovala z náhradních prostor zpět do původních, které mezitím prošly rekonstrukcí. Ve Vratislavicích došlo k největší změně, knihovna se v tomto roce mohla nastěhovat do zcela nových moderních prostor, které vzbudily zájem i mimo region.

V okrese Semily se do nových prostor přestěhovala Obecní knihovna ve Vesci. Ve stávající budově byly zrekonstruovány dvě větší místnosti, byla položena nová podlaha, proběhla výmalba a původních regály byly doplněny o nové.

## **1.2 Personální zajištění výkonu regionálních funkcí v Libereckém kraji**

**Počet pracovníků zajišťujících výkon regionálních funkcí v Libereckém kraji zůstává téměř beze změn oproti loňskému roku, jedná se o 11,5 odborných pracovníků.** Do celkového počtu je započítán i pracovní úvazek krajské metodičky a řidičů zajišťujících rozvoz výměnných fondů a dalších materiálů po okresech. V následujících letech bude nejspíše nutné řešit navýšení úvazků metodiků na Semilsku, kde je dlouhodobě vyšší počet obsluhovaných knihoven na jednoho pracovníka.

## **2. Plnění základních úkolů a standardů regionálních funkcí v rámci Libereckého kraje**

**Rok 2021 byl pro regionální funkce v Libereckém kraji opět poznamenán pandemií COVID-19, rozdíl oproti loňskému roku ale spočíval ve vyšší míře adaptace na tento stav v knihovnách.** Protiepidemická opatření se, podobně jako v loňském roce, fakticky dotkla mnoha standardů pro výkon regionálních funkcí. Nedošlo už ale k tak patrnému poklesu ukazatelů v rámci kraje, naopak je znát, že ukazatele mají tendenci se vracet na úroveň roku 2019.

**V Libereckém kraji je praxe v poskytování jednotlivých služeb v jednotlivých okresech poněkud odlišná,** jak je možné vidět v tabulce níže. Vychází z dlouholetých tradic, z podmínek jednotlivých pověřených knihoven i knihoven a obcí v obvodu působnosti. Každá z pověřených knihoven v některé z činností vykazuje vyšší výkony než ostatní. Pokud má v obvodu působnosti např. nižší počet knihoven na 1 pracovníka, vykazuje vysoký počet zpracovaných knih, rozeslaných výměnných fondů apod. Vyšší počet knihoven na 1 pracovníka na Semilsku je kompenzován poměrně nízkým nákupem z prostředků obcí, který nemá v této oblasti tradici.

Obecně je platné, že menší procento na nákup výměnného fondu z celkové dotace na regionální funkce v Libereckém kraji (pohybuje se průměrně okolo 15%) je vyváжено poměrně vysokým počtem nákupu do vlastních knihovních fondů knihoven, které zařizují pověřené knihovny. **Liberecký kraj vykazuje jedno z nejvyšších procent obcí, které nakupují pro své knihovny prostřednictvím pověřených knihoven, a také jednu z nejvyšších finančních částek na nákup do vlastních fondů knihoven.**

**Statistické průměry výkonu služeb regionálních funkcí v roce 2021 v okresech:**

|                                                | Okres<br>Česká Lípa | Okres<br>Jablonec | Okres<br>Liberec | Okres<br>Semily | Liberecký<br>kraj celkem |
|------------------------------------------------|---------------------|-------------------|------------------|-----------------|--------------------------|
| Počet obsluhovaných knihoven (bez PK)          | 45                  | 34                | 62               | 67              | 208                      |
| Počet přepočtených odborných pracovníků RF     | 2,5                 | 2,0               | 3,0              | 2,5             | 10,0                     |
| Počet knihoven na 1 pracovníka                 | 18,0                | 17,0              | 20,7             | 26,8            | 20,8                     |
| Počet metodických návštěv                      | 215                 | 75                | 101              | 126             | 517                      |
| Průměr na 1 pracovníka                         | 86,0                | 37,5              | 33,7             | 50,4            | 51,7                     |
| Průměr na 1 knihovnu                           | 4,8                 | 2,2               | 1,6              | 1,9             | 2,5                      |
| Počet svazků VF v rozeslaných souborech        | 9 549               | 5 318             | 7 496            | 7 468           | 29 831                   |
| Průměr na 1 pracovníka                         | 3 819,6             | 2 659,0           | 2 498,7          | 2 987,2         | 2 983,1                  |
| Průměr na 1 obslouženou knihovnu               | 258,1               | 171,5             | 138,8            | 140,9           | 170,5                    |
| Počet expedovaných souborů VF                  | 119,0               | 110,0             | 168,0            | 196,0           | 593,0                    |
| Průměr na 1 obslouženou knihovnu               | 3,2                 | 3,5               | 3,1              | 3,7             | 3,4                      |
| Počet sv. nakoupených z prostředků obcí        | 3 221               | 2 036             | 3 029            | 485             | 8 771                    |
| Průměr na 1 pracovníka                         | 1 288,4             | 1 018,0           | 1 009,7          | 194,0           | 877,1                    |
| Průměr na 1 obsluhovanou knihovnu              | 71,6                | 59,9              | 48,9             | 7,2             | 42,2                     |
| Počet obsloužených knihoven                    | 32                  | 27                | 53               | 11              | 123                      |
| Průměr na 1 obslouženou knihovnu               | 100,7               | 75,4              | 57,2             | 44,1            | 71,3                     |
| Procento obsloužených knihoven z obsluhovaných | 71%                 | 79%               | 85%              | 16%             | 59%                      |
| Počet zpracovaných sv. knih                    | 3 649               | 3 098             | 3 221            | 3 244           | 13 212                   |
| Průměr na 1 pracovníka                         | 1 459,6             | 1 549,0           | 1 073,7          | 1 297,6         | 1 321,2                  |
| Průměr na 1 knihovnu                           | 81,1                | 91,1              | 52,0             | 48,4            | 63,5                     |
| Počet obsloužených knihoven                    | 32                  | 27                | 55               | 18              | 132                      |
| Procento obsloužených knihoven z obsluhovaných | 71%                 | 79%               | 89%              | 27%             | 63%                      |
| Počet revidovaných svazků knih                 | 3 720               | 19 472            | 36 264           | 39 346          | 98 802                   |
| Průměr na 1 pracovníka                         | 1 488,0             | 9 736,0           | 12 088,0         | 15 738,4        | 9 880,2                  |

## 2.1 Poradenská a konzultační činnost, metodické návštěvy

**V rámci Libereckého kraje bylo v roce 2021 poskytnuto 737 konzultací a provedeno 531 metodických návštěv** (včetně krajské funkce), vyplývajících zejména z aktuálních úkolů a požadavků knihoven. Oproti loňskému roku je zde znát mírné zlepšení.

Konzultace jsou poskytovány telefonicky, emailem, případně při osobní návštěvě, v souladu s vykazováním jsou ale evidovány pouze časově náročnější konzultace delší než 30 minut. Metodické návštěvy pak probíhají přímo v knihovnách, většinou v den rozvozu nových knih a výměnných souborů, po dohodě i jindy. Konzultace i návštěvy řeší především aktuální problémy knihoven – práci s AKS, zaškolení nového personálu, pomoc se statistikou, přípravu projektů do programu VISK 3 apod.

V roce 2021 bohužel nebyl ve 2 okresech naplněn standard počtu metodických návštěv na 1 obsluhovanou knihovnu. Na Liberecku a Semilsku počet návštěv zůstal pod hranicí doporučených 2 metodických návštěv na 1 obsluhovanou knihovnu.

## 2.2 Statistika a hodnocení činnosti knihoven

Sběr statistických dat v roce 2021 proběhl až na drobné problémy v pořádku, **celkem bylo zpracováno 219 statistických výkazů**. Data jsou ukládána v programu StatExcel, který je hrazen pro všechny okresy centrálně Krajskou vědeckou knihovnou v Liberci, a všechna uložená data jsou elektronicky vložena i do systému Národního informačního a poradenského střediska pro kulturu NIPOS. Statistická data se dále používají pro řadu jiných činností, například každoroční hodnocení standardů VKIS aj.

## 2.3 Vzdělávání knihovníků, porady

Vzdělávání knihovníků v Libereckém kraji probíhalo ve dvou základních okruzích:

- Celoživotní vzdělávání knihovníků všech typů knihoven z rozpočtu regionálních funkcí a ve spolupráci s Regionálním výborem SKIP ČR, případně jinými subjekty (organizuje buď Krajská vědecká knihovna v Liberci, nebo jednotlivé pověřené knihovny)
- Vzdělávání v oblasti IT a nových technologií s podporou podprogramu VISK 2 – Mimoškolní vzdělávání knihovníků (organizuje pouze Krajská vědecká knihovna v Liberci)

**Přehled vzdělávacích akcí pořádaných Krajskou vědeckou knihovnou v Liberci v rámci regionálních funkcí v roce 2021:**

- Knihovny online aneb služby knihoven (nejen) v čase pandemie

### **Přehled akcí dotovaných z projektu VISK 2 v roce 2021:**

- Vyhledávání v systému Kramerius pro pokročilé
- Úprava dokumentů v programu Word pro pokročilé a základy typografie
- Práce v grafickém programu Canva pro mírně pokročilé
- Základy práce s tabletem iPad
- Informační a rešeršní podpora knihoven v práci se školami
- Volně dostupné online nástroje pro sdílení a organizaci informací
- Pedagogické minimum pro knihovníky

V roce 2021 opět proběhla část kurzů v online prostředí, a přestože se mnoho knihovníků této skutečnosti velmi dobře přizpůsobilo, pro některé je to stále podstatnou překážkou. Problémem roku 2021 byl i silně omezený rozpočet na pořádání akcí ze strany krajské knihovny. Běžným problémem také bývá účast na těchto vzdělávacích akcích, resp. omezené možnosti některých knihovníků akcí se účastnit.

V tomto roce zaznamenal výrazný úspěch kombinovaný pětidenní kurz **Pedagogické minimum pro knihovníky**, který byl kladně hodnocen účastníky. Hranice našeho kraje svým významem i účastí obvykle přesahuje dvoudenní konference **Současnost literatury pro děti a mládež**, která je organizována ve spolupráci s Technickou univerzitou v Liberci a Univerzitou Karlovou v Praze. Konference nakonec v tomto roce nemohla proběhnout z důvodu epidemie. Úspěšné bývá i tradiční prosincové **Setkání knihovníků Libereckého kraje**, které také bývá doplněno odborným programem. Na setkání mělo být uděleno ocenění **Knihovník/Knihovnice Libereckého kraje roku**; bohužel i toto setkání muselo být zrušeno.

**Celkově bylo knihovníkům v Libereckém kraji nabídnuto v minulém roce 21 akcí v délce 75 vyučovacích hodin, s celkovou účastí 184 osob ze 76 knihoven.**

**V roce 2021 se uskutečnily 3 porady ředitelů a metodiků pověřených knihoven.** Při poradách byly projednávány tyto otázky - rozpočty, plány vzdělávání, informace z jednání odborných komisí a sekcí, příprava akcí, zajištění celostátních kampaní na podporu čtenářství a propagaci knihoven, probíhá výměna zkušeností apod. Porad se obvykle účastní i zástupce Krajského úřadu Libereckého kraje. **Pověřené knihovny navíc uspořádaly v tomto roce 4 další porady**, většinou městských knihoven (z důvodu pandemických opatření nebylo vždy možné porady organizovat).



## 2.4 Tvorba výměnných knihovních fondů, jejich cirkulace a distribuce

Pro mnoho menších, zejména neprofesionálních knihoven v Libereckém kraji se jedná o nejdůležitější službu poskytovanou v rámci regionálních funkcí. Velké množství těchto knihoven, zejména na Semilsku, nakupuje do vlastního fondu minimálně nebo vůbec, proto je na výměnný fond kladen velký důraz. **Celkový stav výměnného fondu v kraji se zásadně neliší od minulého roku a tvoří jej 110 487 knihovních jednotek.** Ani roční přírůstek není zásadně odlišný, tvoří jej **4 508 dokumentů**. Většinou se jedná o knihy, ale ve výměnných souborech se dají nalézt i audioknihy, časopisy a stolní hry. Roční úbytek činil 4 623 dokumentů.

**Nákup dokumentů do výměnných fondů je hrazen z krajské dotace, v roce 2021 se jednalo o částku 965 521 Kč celkem za celý Liberecký kraj,** což je 14 % z krajské dotace. Část dokumentů je také získána dary. Obecně menší procento na nákup výměnného fondu z celkové dotace na regionální funkce v Libereckém kraji je vyváženo poměrně vysokým počtem nákupu do vlastních knihovních fondů knihoven, které zařizují pověřené knihovny.

### Cirkulace výměnného fondu v Libereckém kraji v letech 2020 a 2021:

| Region             | Počet obslužených knihoven |            | Počet expedovaných souborů |            | Počet svazků v souborech |               |
|--------------------|----------------------------|------------|----------------------------|------------|--------------------------|---------------|
|                    | 2020                       | 2021       | 2020                       | 2021       | 2020                     | 2021          |
| Česká Lípa         | 37                         | 37         | 87                         | 119        | 5 867                    | 9 549         |
| Jablonec nad Nisou | 32                         | 31         | 107                        | 110        | 4 788                    | 5 318         |
| Liberec            | 55                         | 54         | 169                        | 168        | 8 454                    | 7 496         |
| Semily             | 52                         | 53         | 178                        | 196        | 6 932                    | 7 468         |
| <b>Celkem</b>      | <b>176</b>                 | <b>175</b> | <b>541</b>                 | <b>593</b> | <b>26 041</b>            | <b>29 831</b> |

V okresech Libereckého kraje je v roce 2021 znatelné zvýšení ukazatelů cirkulace výměnného fondu. Pandemická situace sice i v tomto roce byla pro rozvoz výměnných fondů ne vždy ideální, zejména v prvním čtvrtletí roku, ale je zde znát větší míra adaptace na situaci. Všechny obslužené knihovny obdržely v souladu se standardem nejméně 2 soubory s nejméně 120 svazky, průměrný počet svazků na jednu obsluženou knihovnu pak činil 170.

#### 2.4.1 Zajišťování dopravy spojené s výkonem regionálních funkcí

Krajská vědecká knihovna v Liberci zajišťuje dopravu spojenou s výkonem regionálních funkcí kromě Liberecka také pro Jablonecko a Semilsko (metodické návštěvy, rozvoz nových knih a výměnných souborů, nákupy knih), jednotlivé okresy mají pravidelně jednou týdně k dispozici automobil s řidičem. Na Českolipsku zajišťuje dopravu Městská knihovna Česká Lípa. **Dohromady bylo v roce 2021 v Libereckém kraji v rámci regionálních funkcí najeto 12 531 km.** V rámci nákupu a zpracování knih a distribuce výměnných fondů bylo v Libereckém kraji v roce 2021 rozvezeno přes 43 000 svazků knih.

#### 2.5 Pomoc při revizi a aktualizaci knihovních fondů

Revize jsou v Libereckém kraji prováděny v souladu s Knihovním zákonem a knihovnám je při nich nabízena metodická i praktická pomoc. Časově i organizačně se jedná o velmi náročnou činnost. **Počet revidovaných svazků v roce 2021 je v Libereckém kraji 98 802,** v přepočtu na 1 metodika je to téměř 10 000 svazků. Tento rok se ve statistickém výkazu poprvé uvádí i počet aktualizovaných knihovních jednotek, který činí navíc 48 049 svazků.

#### 2.6 Nákup a zpracování knihovních fondů pořízených z prostředků provozovatele knihovny

Jak již bylo uvedeno, v Libereckém kraji zařizují pověřené knihovny poměrně vysoký počet nákupů do vlastních knihovních fondů knihoven. Liberecký kraj vykazuje jedno z nejvyšších procent obcí, které nakupují pro své knihovny prostřednictvím pověřených knihoven, a také jednu z nejvyšších finančních částek na nákup do vlastních fondů knihoven. **V roce 2021 tuto službu využilo v kraji 123 knihoven, pro které bylo zakoupeno celkem 8 771 svazků v hodnotě 1 141 550 Kč.** Přestože je částka velmi podobná částce z roku 2020, je znatelné, že koupených jednotek knih je méně – metodici to zdůvodňují zdražováním knih.

Stejně jako nákup, i zpracování knihovních fondů z prostředků provozovatelů knihoven je v Libereckém kraji běžná služba, kterou využívá 63 % z obsluhovaných knihoven. **V roce 2021 službu využilo 132 knihoven, zpracovaných jednotek bylo 13 212.**

## Nákup knih z prostředků obcí v rámci regionálních funkcí v roce 2021:

| Region             | Počet zakoupených svazků | Počet obslužených knihoven | % obslužených knihoven z obsluhovaných |
|--------------------|--------------------------|----------------------------|----------------------------------------|
| Česká Lípa         | 3 221                    | 32                         | 71 %                                   |
| Jablonec nad Nisou | 2 036                    | 27                         | 79 %                                   |
| Liberec            | 3 029                    | 53                         | 85 %                                   |
| Semily             | 485                      | 11                         | 16 %                                   |
| <b>Celkem</b>      | <b>8 771</b>             | <b>123</b>                 | <b>59 %</b>                            |

### 2.7 Podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit

Podpora knihoven při transformaci na kulturní a komunitní centra obcí je v tuto chvíli opravdu zásadní – zvláště nyní, když počty výpůjček i registrovaných čtenářů postupně klesají, a knihovny přitom mají potenciál pozitivně ovlivnit společenské a kulturní dění v každé obci. V Libereckém kraji je poskytována pomoc spíše metodická, spočívá zejména v pořádání vzdělávacích a motivačních akcí, zprostředkování nabídek a výměně příkladů dobré praxe různou formou.

**Celkově bylo knihovníkům v Libereckém kraji nabídnuto v minulém roce 5 akcí na podporu těchto aktivit v délce 12 vyučovacích hodin,** s celkovou účastí 8 osob. Všechny tyto akce uspořádaly pověřené knihovny ve svých regionech.

Úzká spolupráce je navázána s Regionálním výborem SKIP Libereckého kraje, s kterým je pořádána (mimo jiné) i tradiční každoroční exkurze po různých knihovnách, důraz je přitom kladen na výměnu příkladů dobré praxe pro provoz i činnost knihoven. Ve spolupráci s Klubkem dětských knihoven Libereckého kraje je dvakrát ročně pořádána Inspirativní dílna, sloužící zejména k výměně zkušeností při práci s dětskými čtenáři. Podporována je i spolupráce s dalšími subjekty v místě působení knihovny, například možná spolupráce s MAS (Místní akční skupiny) i MAP (Místní akční plány). V roce 2021 byl uspořádán kurz lektorských dovedností, který mnoho knihovníků uvítalo. Samozřejmostí je pak zprostředkovávání nabídek, které by v tomto směru mohly být pro knihovníky relevantní.

**Praktická pomoc při podpoře vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit pak tento rok činila 3 akce pro 3 obsloužené knihovny.** Toto statistické vykazování je pro pověřené knihovny nové, lze předpokládat zvyšující se tendenci v průběhu dalších let.

## **2.8 Servis automatizovaných knihovních systémů**

**Služba byla v roce 2021 poskytována 81 knihovnám ve dvou okresech,** na Českolipsku a na Liberecku, a proběhlo 168 zásahů. Na Českolipsku je zapojeno 27 knihoven do systému Tritius REKS, na Liberecku 54 knihoven v systému Clavius REKS. Ostatní knihovny si servis automatizovaných systémů hradí samy, ale vždy je jim nabídnuta metodická pomoc.

## **2.9 Další služby zajišťované pověřenými knihovnami**

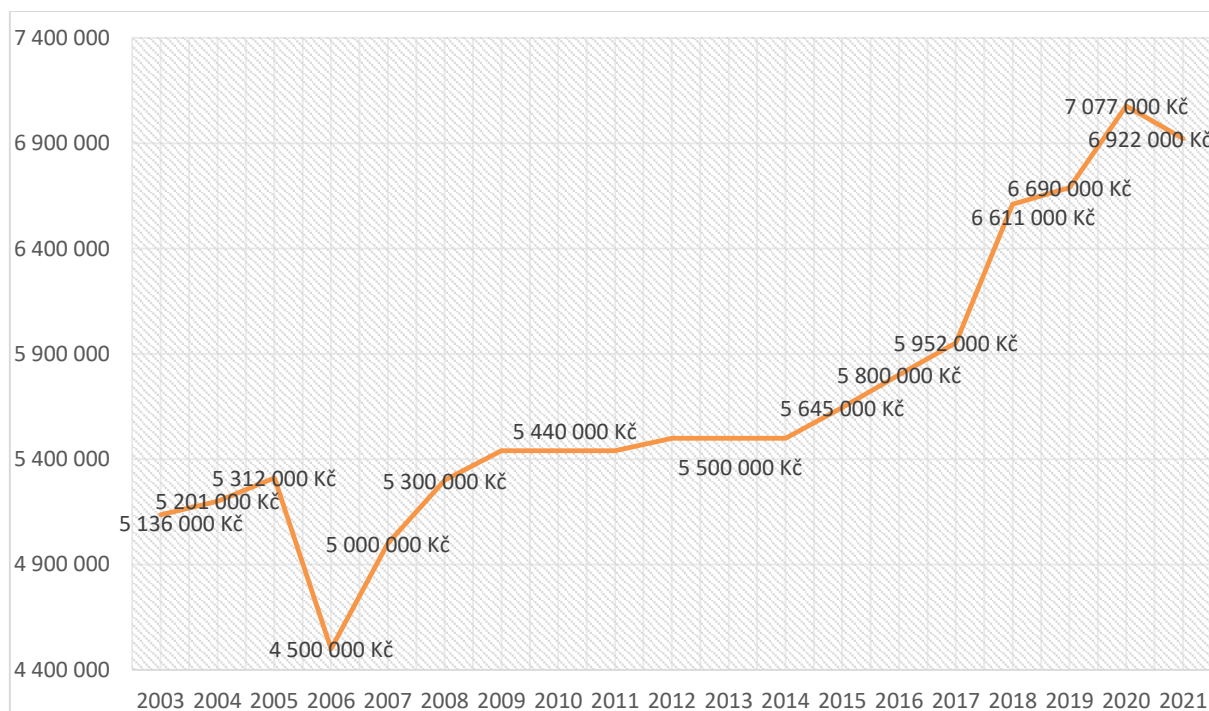
Mezi další služby, které jsou poskytovány obsluhovaným knihovnám, patří zejména tyto:

- Tvorba webových stránek pro knihovny regionu, na krajské i okresní úrovni
- Pomoc při tvorbě a aktualizaci webových stránek obsluhovaných knihoven
- Spolupráce s knihovnami se speciálními fondy a se školními knihovnami
- Distribuce materiálů pro knihovny (materiály k celostátním kampaním, metodické publikace apod.)
- Aktualizace údajů neprofesionálních knihoven v databázi ADR
- Objednávky a distribuce knih z projektu Česká knihovna
- Vydávání informačních listů pro knihovny apod.

### 3. Finanční zajištění regionálních funkcí knihoven v Libereckém kraji

Celková dotace na výkon regionálních funkcí pro rok 2021 v Libereckém kraji činila **6 922 000 Kč**. Na nákup výměnného fondu bylo uvolněno celkově 965 521 Kč, což činí 14 % z celkové dotace přidělené na regionální funkce. Mzdové náklady tvořily 78 % z celkové dotace na regionální funkce, jedná se o částku 5 424 122 Kč.

#### Vývoj financování regionálních funkcí v Libereckém kraji v letech 2003-2021:



Náklady na výkon regionálních funkcí byly v roce 2021 hrazeny pověřeným knihovnám z dotace Libereckého kraje na základě smluv uzavřených mezi Libereckým krajem a jednotlivými pověřenými knihovnami. Pro Krajskou vědeckou knihovnu v Liberci se částka na výkon regionálních funkcí od roku 2016 stala součástí příspěvku na činnost a není samostatně vyúčtovávána, její reálná výše je tedy zjištěna vždy až po proběhnutí roku. **Toto se projevilo roku 2021 poklesem finanční částky pro okres Liberec a krajskou funkci, a tím i ke snížení celkové částky na regionální funkce** - metodičky v roce 2021 z důvodu pandemie využívaly ošetřovné, a tudíž klesly mzdové náklady.

**Rozdělení dotace pro regionální funkce v Libereckém kraji v letech 2018-2021:**

| Region                    | 2018                | 2019                | 2020                | 2021                |
|---------------------------|---------------------|---------------------|---------------------|---------------------|
| <b>Česká Lípa</b>         | 1 473 000 Kč        | 1 506 000 Kč        | 1 575 900 Kč        | 1 575 900 Kč        |
| <b>Jablonec nad Nisou</b> | 1 160 000 Kč        | 1 184 000 Kč        | 1 235 780 Kč        | 1 235 000 Kč        |
| <b>Liberec</b>            | 2 500 000 Kč        | 2 490 000 Kč        | 2 688 000 Kč        | 2 534 000 Kč        |
| <b>Semily</b>             | 1 478 000 Kč        | 1 510 000 Kč        | 1 577 320 Kč        | 1 577 320 Kč        |
| <b>Celkem</b>             | <b>6 611 000 Kč</b> | <b>6 690 000 Kč</b> | <b>7 077 000 Kč</b> | <b>6 922 000 Kč</b> |

Celkově je dotace na výkon regionálních funkcí již několik let zařazena do mandatorních výdajů Libereckého kraje, s jejím schválením v základní výši proto nebývají problémy. Problematické ale bývá její navyšování.

**Obyčejně platí, že pro kvalitní fungování regionálních funkcí je klíčové stabilní financování a jeho navázání na reálné změny v jednotlivých výdajích.** Vzhledem k tomu, že téměř 80 % výdajů směřuje na pokrytí mzdových nákladů pracovníků zajišťujících regionální funkce, je nutná valorizace financí při navyšování platů pracovníků ve státní správě (kultuře). Obdobně, pro nákup výměnného fondu a ostatní náklady, je nutná valorizace dotace dle vývoje inflace. Jelikož je pro udržení nastaveného systému nejdůležitější udržení kvalifikovaného personálu, při jakékoli nečekané finanční situaci je nutná minimalizace ostatních výdajů. To se však vždy musí nutně odrazit v míře a kvalitě poskytovaných služeb. Proto by pro financování regionálních funkcí bylo optimální každoroční postupné a systémové navyšování dotace, jak je navrženo i v Koncepci zajištění výkonu regionálních funkcí v knihovnách Libereckého kraje 2021-2027.

## Příloha: Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí v roce 2021

| 0  | Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí                                           | Rok 2021       | Rok 2021           | Rok 2021   | Rok 2021      | Rok 2021       | Rok 2021    |
|----|----------------------------------------------------------------------------------------|----------------|--------------------|------------|---------------|----------------|-------------|
| 1  | Kraj                                                                                   | Liberecký      | Liberecký          | Liberecký  | Liberecký     | Liberecký      | Liberecký   |
| 2  | Název knihovny (v krajském sumáři počet PK)                                            | MěK Česká Lípa | MěK Jablonec n. N. | MěK Semily | Okres Liberec | Krajská funkce | Kraj celkem |
| 3  | Počet pracovníků zajišťujících regionální funkce                                       | 2,50           | 2,00               | 2,50       | 3,00          | 1,50           | 11,50       |
| 4  | Počet obsluhovaných knihoven                                                           | 45             | 34                 | 67         | 62            | 3              | 211         |
| 5  | Poradenská a konzultační činnost                                                       |                |                    |            |               |                |             |
| 6  | počet obslužených knihoven                                                             | 45             | 34                 | 60         | 62            | 29             | 230         |
| 7  | počet poskytnutých konzultací                                                          | 184            | 112                | 60         | 320           | 61             | 737         |
| 8  | počet metodických návštěv                                                              | 215            | 75                 | 126        | 101           | 14             | 531         |
| 9  | Statistika knihovnických činností Kult (MK) 12 - 01                                    |                |                    |            |               |                |             |
| 10 | počet obslužených knihoven                                                             | 45             | 34                 | 67         | 62            | 3              | 211         |
| 11 | počet zpracovaných statistických výkazů                                                | 49             | 38                 | 71         | 56            | 5              | 219         |
| 12 | Vzdělávání knihovníků, semináře                                                        |                |                    |            |               |                |             |
| 13 | počet obslužených knihoven                                                             | 4              | 8                  | 10         | 5             | 49             | 76          |
| 14 | počet všech vzdělávacích akcí                                                          | 4              | 2                  | 2          | 1             | 12             | 21          |
| 15 | z toho (z ř. 14): počet akcí v rámci RF                                                | 4              | 2                  | 2          | 1             | 1              | 10          |
| 16 | z toho (z ř. 15): počet akcí na podporu vzd., kult. a komunitních aktivit              | 4              | 0                  | 1          | 0             | 0              | 5           |
| 17 | počet všech účastníků                                                                  | 4              | 10                 | 12         | 9             | 149            | 184         |
| 18 | z toho (z ř. 17): počet účastníků akcí v rámci RF                                      | 4              | 10                 | 8          | 9             | 33             | 64          |
| 19 | z toho (z ř. 18): počet účastníků akcí na podporu vzd., kult. a komunitních aktivit    | 4              | 0                  | 4          | 0             | 0              | 8           |
| 20 | počet všech vyučovacích hodin                                                          | 10             | 2                  | 6          | 2             | 55             | 75          |
| 21 | z toho (z ř. 20): počet vyučovacích hodin v rámci RF                                   | 10             | 2                  | 4          | 2             | 4              | 22          |
| 22 | z toho (z ř. 21): počet vyučovacích hodin na podporu vzd., kult. a komunitních aktivit | 10             | 0                  | 2          | 0             | 0              | 12          |
| 23 | Porady                                                                                 |                |                    |            |               |                |             |
| 24 | počet obslužených knihoven                                                             | 0              | 8                  | 8          | 4             | 3              | 23          |
| 25 | počet akcí                                                                             | 0              | 2                  | 1          | 1             | 3              | 7           |
| 26 | počet účastníků                                                                        | 0              | 10                 | 11         | 9             | 37             | 67          |
| 27 | Praktická podpora vzd., Kult. komunitních aktivit                                      |                |                    |            |               |                |             |
| 28 | Počet obslužených knihoven                                                             | 0              | 0                  | 2          | 0             | 1              | 3           |
| 29 | Počet akcí, zásahů                                                                     | 0              | 0                  | 2          | 0             | 1              | 3           |
| 30 | Pomoc při revizi a aktualizaci KF                                                      |                |                    |            |               |                |             |
| 31 | počet obslužených knihoven                                                             | 2              | 6                  | 5          | 12            | 0              | 25          |
| 32 | z toho počet revidovaných knihoven                                                     | 1              | 6                  | 5          | 10            | 0              | 22          |
| 33 | počet revidovaných knihovních jednotek                                                 | 3 720          | 19 472             | 39 346     | 36 264        | 0              | 98 802      |
| 34 | počet aktualizovaných knihovních jednotek                                              | 989            | 4 730              | 38 690     | 3 640         | 0              | 48 049      |

|    |                                                                                |                       |                          |                   |                      |                       |                    |
|----|--------------------------------------------------------------------------------|-----------------------|--------------------------|-------------------|----------------------|-----------------------|--------------------|
| 35 | <b>Nákup KF z prostředků provozovatelů (obcí) do vlastních KF</b>              |                       |                          |                   |                      |                       |                    |
| 36 | počet obslužených knihoven                                                     | 32                    | 27                       | 11                | 53                   | 0                     | 123                |
| 37 | počet nakoupených knihovních jednotek                                          | 3 221                 | 2 036                    | 485               | 3 029                | 0                     | 8 771              |
| 38 | <b>Zpracování KF z prostředků provozovatelů (obcí) vlastních KF</b>            |                       |                          |                   |                      |                       |                    |
| 39 | počet obslužených knihoven                                                     | 32                    | 27                       | 18                | 55                   | 0                     | 132                |
| 40 | počet zpracovaných knihovních jednotek                                         | 3 649                 | 3 098                    | 3 244             | 3 221                | 0                     | 13 212             |
| 41 | <b>Výměnný fond (v knihovních jednotkách)</b>                                  |                       |                          |                   |                      |                       |                    |
| 42 | stav výměnného fondu k 31.12. 2021                                             | 26 460                | 10 973                   | 29 120            | 43 934               | 0                     | 110 487            |
| 43 | roční přírůstek VF                                                             | 1 210                 | 547                      | 1 207             | 1 544                | 0                     | 4 508              |
| 44 | roční úbytek VF                                                                | 729                   | 820                      | 1 592             | 1 482                | 0                     | 4 623              |
| 45 | z ř. 43 zakoupeno z finančních prostředků kraje na regionální funkce           | 1 210                 | 547                      | 1 073             | 1 544                | 0                     | 4 374              |
| 46 | z ř. 43 zakoupeno z finančních prostředků obce                                 | 0                     | 0                        | 0                 | 0                    | 0                     | 0                  |
| 47 | z ř. 43 z zakoupeno z finančních prostředků dalších zdrojů                     | 0                     | 0                        | 0                 | 0                    | 0                     | 0                  |
| 48 | <b>Cíkulace VF</b>                                                             |                       |                          |                   |                      |                       |                    |
| 49 | počet obslužených knihoven                                                     | 37                    | 31                       | 53                | 54                   | 0                     | 175                |
| 50 | počet expedovaných souborů                                                     | 119                   | 110                      | 196               | 168                  | 0                     | 593                |
| 51 | počet svazků v souborech                                                       | 9 549                 | 5 318                    | 7 468             | 7 496                | 0                     | 29 831             |
| 52 | <b>Servis automatizovaného knihovního systému</b>                              |                       |                          |                   |                      |                       |                    |
| 53 | počet knihoven, pro které pověřená knihovna zajišťuje podporu automatizovaného | 29                    | 0                        | 0                 | 52                   | 0                     | 81                 |
| 54 | počet akcí, zásahů                                                             | 63                    | 0                        | 0                 | 105                  | 0                     | 168                |
| 55 | <b>Doprava v rámci výkonu RF</b>                                               |                       |                          |                   |                      |                       | 0                  |
| 56 | počet obslužených knihoven                                                     | 45                    | 34                       | 67                | 62                   | 0                     | 208                |
| 57 | počet ujetých km                                                               | 2 361                 | 0                        | 0                 | 0                    | 10 170                | 12 531             |
| 58 | <b>Výkaz financování regionálních funkcí knihoven</b>                          |                       |                          |                   |                      |                       |                    |
| 59 | <b>(pouze z finančních prostředků kraje)</b>                                   | <b>Rok 2021</b>       | <b>Rok 2021</b>          | <b>Rok 2021</b>   | <b>Rok 2021</b>      | <b>Rok 2021</b>       | <b>Rok 2021</b>    |
| 60 | <b>Kraj</b>                                                                    | <b>Liberecký</b>      | <b>Liberecký</b>         | <b>Liberecký</b>  | <b>Liberecký</b>     | <b>Liberecký</b>      | <b>Liberecký</b>   |
| 61 | <b>Název knihovny</b>                                                          | <b>MěK Česká Lípa</b> | <b>MěK Jablonec n.N.</b> | <b>MěK Semily</b> | <b>Okres Liberec</b> | <b>Krajská funkce</b> | <b>Kraj celkem</b> |
| 62 | <b>Spotřeba materiálu (číslo účtu 501)</b>                                     | 317 703,51            | 161 742,22               | 270 761,94        | 0,00                 | 381 346,76            | 1 131 554,43       |
| 63 | z toho : nákup knihovního fondu                                                | 270 014,16            | 124 701,17               | 249 261,31        | 0,00                 | 321 544,80            | 965 521,44         |
| 64 | <b>Spotřeba energie (číslo účtu 502)</b>                                       | 22 938,15             | 4 055,18                 | 0,00              | 0,00                 | 0,00                  | 26 993,33          |
| 65 | <b>opravy a udržování (číslo účtu 511)</b>                                     | 0,00                  | 0,00                     | 0,00              | 0,00                 | 4 396,00              | 4 396,00           |
| 66 | <b>Cestovné (číslo účtu 512)</b>                                               | 644,00                | 3 679,00                 | 6 767,00          | 0,00                 | 12 105,00             | 23 195,00          |
| 67 | <b>Ostatní služby (číslo účtu 518)</b>                                         | 51 931,34             | 5 975,60                 | 64 139,66         | 0,00                 | 187 939,24            | 309 985,84         |
| 68 | z toho : doprava                                                               | 0,00                  | 0,00                     | 0,00              | 0,00                 | 0,00                  | 0,00               |
| 69 | z toho : servis AKS                                                            | 0,00                  | 0,00                     | 0,00              | 0,00                 | 74 563,04             | 74 563,04          |
| 70 | z toho : nákup licence na el. zdroje                                           | 12 680,80             | 0,00                     | 0,00              | 0,00                 | 0,00                  | 12 680,80          |
| 71 | z toho : nákup knihovnických služeb                                            | 0,00                  | 0,00                     | 0,00              | 0,00                 | 0,00                  | 0,00               |
| 72 | <b>Mzdové náklady (číslo účtu 521)</b>                                         | 870 000,00            | 763 000,00               | 910 688,00        | 0,00                 | 1 447 461,00          | 3 991 149,00       |
| 73 | z toho : platy zaměstnanců                                                     | 870 000,00            | 758 500,00               | 897 188,00        | 0,00                 | 1 447 461,00          | 3 973 149,00       |
| 74 | z toho : ostatní osobní náklady                                                | 0,00                  | 4 500,00                 | 13 500,00         | 0,00                 | 0,00                  | 18 000,00          |



|     |                                                                       |              |              |              |            |              |              |
|-----|-----------------------------------------------------------------------|--------------|--------------|--------------|------------|--------------|--------------|
| 75  | Zákonné sociální pojištění (číslo účtu 524)                           | 294 982,00   | 256 374,00   | 303 249,64   | 0,00       | 471 932,00   | 1 326 537,64 |
| 76  | Sociální náklady (zákonné a jiné s.n.) (číslo účtu 527 a 528)         | 17 401,00    | 38 070,00    | 21 713,76    | 0,00       | 28 951,00    | 106 135,76   |
| 77  | Jiné ostatní náklady (číslo účtu 549)                                 | 300,00       | 0,00         | 0,00         | 0,00       | 0,00         | 300,00       |
| 78  | Ostatní provozní náklady (neuvedeny v ř. 62, 64 - 67, 72, 75 - 77)    | 0,00         | 2 104,00     | 0,00         | 0,00       | 0,00         | 2 104,00     |
| 79  | Provozní náklady celkem (součet ř. 62, 64 - 67, 72, 75 - 78)          | 1 575 900,00 | 1 235 000,00 | 1 577 320,00 | 0,00       | 2 534 131,00 | 6 922 351,00 |
| 80  | Investiční náklady                                                    | 0,00         | 0,00         | 0,00         | 0,00       | 0,00         | 0,00         |
| 81  | Náklady celkem (z krajské dotace) (součet ř. 79 a 80)                 | 1 575 900,00 | 1 235 000,00 | 1 577 320,00 | 0,00       | 2 534 131,00 | 6 922 351,00 |
| 82  |                                                                       |              |              |              |            |              |              |
| 83  | Přídělená dotace (krajská)                                            | 1 575 900,00 | 1 235 000,00 | 1 577 320,00 | 0,00       | 2 534 131,00 | 6 922 351,00 |
| 84  | Vráceno                                                               | 0,00         | 0,00         | 0,00         | 0,00       | 0,00         | 0,00         |
| 85  |                                                                       |              |              |              |            |              |              |
| 86  |                                                                       |              |              |              |            |              |              |
| 87  |                                                                       |              |              |              |            |              |              |
| 88  |                                                                       |              |              |              |            |              |              |
| 89  | Financování regionálních funkcí z jiných zdrojů (vlastní              |              |              |              |            |              |              |
| 90  | prostředky knihovny, obce, další zdroje, sponzorské dary)             | Rok 2021     | Rok 2021     | Rok 2021     | Rok 2021   | Rok 2021     | Rok 2021     |
| 91  | Náklady za rok                                                        | 0,00         | 0,00         | 0,00         | 0,00       | 0,00         | 0,00         |
| 92  | Spotřeba materiálu (číslo účtu 501)                                   | 0,00         | 18,46        | 0,00         | 0,00       | 0,00         | 18,46        |
| 93  | z toho: na nákup knihovního fondu*                                    | 0,00         | 0,00         | 0,00         | 0,00       | 0,00         | 0,00         |
| 94  | Mzdové náklady (číslo účtu 521)                                       | 0,00         | 0,00         | 0,00         | 0,00       | 0,00         | 0,00         |
| 95  | z toho : platy zaměstnanců                                            | 0,00         | 0,00         | 0,00         | 0,00       | 0,00         | 0,00         |
| 96  | z toho: ostatní osobní náklady                                        | 0,00         | 0,00         | 0,00         | 0,00       | 0,00         | 0,00         |
| 97  | Zákonné sociální a zdravotní pojištění (číslo účtu 524)               | 0,00         | 0,00         | 0,00         | 0,00       | 0,00         | 0,00         |
| 98  | Ostatní provozní náklady (neuvedené v ř. 92, 94, 97)                  | 0,00         | 0,00         | 0,00         | 0,00       | 0,00         | 0,00         |
| 99  | Provozní náklady celkem (součet ř. 92, 94, 97, 98)                    | 0,00         | 18,46        | 0,00         | 0,00       | 0,00         | 18,46        |
| 100 | Investiční náklady                                                    | 0,00         | 0,00         | 0,00         | 0,00       | 0,00         | 0,00         |
| 101 | Náklady celkem (součet ř. 99 + 100)                                   | 0,00         | 18,46        | 0,00         | 0,00       | 0,00         | 18,46        |
| 102 |                                                                       |              |              |              |            |              |              |
| 103 | Finanční prostředky obcí na fond knihoven a jeho zpracování**         |              |              |              |            |              |              |
| 104 | Na nákup (stálého) knihovního fondu pro knihovny (z prostř.obcí)      | 712 116,01   | 630 068,00   | 112 756,81   | 686 609,00 | 0,00         | 2 141 549,82 |
| 105 | Na zpracování (stálého) knihovního fondu pro knihovny (z prostř.obcí) | 0,00         | 0,00         | 1 000,00     | 0,00       | 0,00         | 1 000,00     |
| 106 |                                                                       |              |              |              |            |              |              |
| 107 | Další finanční podpora knihoven z krajského rozpočtu                  |              |              |              |            |              |              |
| 108 | (mimo prostředky určené na RF)***                                     | Rok 2021     | Rok 2021     | Rok 2021     | Rok 2021   | Rok 2021     | Rok 2021     |
| 109 | Celkové částky, které knihovny získaly v roce 2021                    | 0,00         | 0,00         | 0,00         | 0,00       | 0,00         | 0,00         |
| 110 | Z krajských grantových programů určených nejen knihovnám              | 0,00         | 0,00         | 0,00         | 0,00       | 0,00         | 0,00         |
| 111 | Z krajských grantových programů určených výhradně knihovnám           | 0,00         | 0,00         | 0,00         | 0,00       | 0,00         | 0,00         |

Zpracovala: PhDr. Michaela Staňková v březnu 2022 v Liberci

Text byl zpracován na základě podkladů knihoven pověřených výkonem regionálních funkcí v Libereckém kraji.

Zřizovatelem Krajské vědecké knihovny v Liberci je Liberecký kraj.